

چگونه فرهنگ مقاومت را به
کودکان آموزش دهیم ؟

كل عام وإنت الصدر

ادآب
مغيب شمس
وبرزوغ قمر

ما مردمانی هستیم با فرهنگی چندهزارساله. دیگر این را هر پیر و جوان و کودک این کشور میدانند. جزء جزء این فرهنگ قابل تأمل و اعتناست.

یکی از این عناصر و اجزای فرهنگی که همگی با هر دین و مسلک و مرامی به آن افتخار می‌کنیم و به آن احترام می‌گذاریم، فرهنگ مقاومت است که در حد اعلا خود در سالهای دفاع مقدس بروز کرده است. در تاریخ این کشور، هیچ زمانی خالی از مقاومت نبوده است. هر دوره تاریخی را که بررسی کنید، مردمانی را می‌بینید که بر سر خاک، دین، ناموس و... ایستاده‌اند، مقاومت کرده‌اند و تاریخ‌ساز شده‌اند.

فرهنگ امری است یادگرفتنی و آموزش و تربیت، مسیری است که به فرهنگ ختم می‌شود. اما چه فرهنگی؟! آیا ما در تربیت کودکان، آن‌هم در دنیای امروز، حواسمان به آشنایی او با فرهنگ مقاومت هست؟ اصلاً می‌دانیم چرا باید کودک را با این مفاهیم آشنا کنیم؟ آیا فرهنگ مقاومت صرفاً برای زمانی است که کشور در ناامنی و جنگ است یا به درد زندگی شخصی کودک هم می‌خورد؟ آیا آشنایی کودکان با فرهنگ مقاومت یعنی آموزش خشونت به آنها؟ و اینکه در نهایت چطور می‌توان کودکی را با فرهنگ مقاومت آشنا کرد و این دست مفاهیم را با توجه به روح حساس کودک، در سلامت به او آموخت؟ در ادامه به پاسخ این سؤالات خواهیم پرداخت. همراه بنیانا باشید

درشش را بخواند کا فیست!

چند درصد از پدر و مادرهای امروزی به آشنا کردن فرزندشان با فرهنگ مقاومت اهمیت می‌دهند یا تربیت به شیوه فرهنگ مقاومت برایشان دغدغه است؟ برخی از ما که آنقدر در چنگ روانشناسی‌های متفاوت و غیربومی اسیر شده‌ایم که مدام در حال افراط و تفریط هستیم.

اصلاً خودمان هم آشنایی چندانی با فرهنگ مقاومت، ضرورت و پیامدهای آن نداریم. تمام هم و غممان این است که کودکان خوب درس بخواند تا برای خودش کسی بشود، یعنی کسی شدن را فقط از یک مسیر و آن‌هم از دانشگاه و دکتر و مهندس شدن، میسر می‌دانیم.

درحالی‌که اگر قرار است فردی بار بیاوریم که برای خود و جامعه‌اش مفید باشد و روحی بزرگوار و سالم داشته باشد، به جز درس خواندن و تشویق و تنبیه او باید به مسائل دیگری هم اهمیت بدهیم.

فرهنگ خشن یا فرهنگ مقاومت؟

همین که سخن از انتقال فرهنگ مقاومت به نسل جدید می‌شود، بعضی‌ها در ذهنشان کودکانی تفنگ به‌دست را تصور می‌کنند که خشونت از آنها می‌بارد و توانایی صلح، دوست‌داشتن و مدارا کردن با کسی را ندارند؛ آدمی که کشتن و کشته شدن برایش عادی است.

اما فرهنگ مقاومت الزاما به‌معنای آموزش خشونت نیست، به‌معنای تفنگ دست گرفتن هم نیست.

فرهنگ مقاومت اتفاقا به مدارا و صلح می‌انجامد. آموزش درست فرهنگ مقاومت، به کودک ما می‌گوید که دشمن کیست و در برابر چه کسانی و چه چیزهایی باید مقاومت کرد و به او مفاهیم ایثار و گذشت را می‌آموزد که جزء جدایی‌ناپذیر مقاومت هستند.

راه‌های آموزش فرهنگ مقاومت به کودکان

۱- از همان کودکی، حواستان باشد که ستیزه‌جویی و خودخواهی دقیقا نقطه مقابل فرهنگ مقاومت است. کودک شما باید در مرحله اول دوست داشتن را فرا بگیرد.

هرگز به او نگویند: «هرکی کتکت زد تو هم بزنش» این تربیت، از کودک شما فردی عصبی می‌سازد که گمان می‌کند تنها راه دفاع از خود کتک‌زدن دیگران است. از آنهایی هم نباشید که اجازه نمی‌دهند کودکشان هیچکدام از وسایلهش را با دیگران شریک شود؛ «بدو اسباب‌بازی‌ها تو قایم کن که الان پسرخاله میاد همه رو خراب می‌کنه» یا «ماشین کنترلی‌تو ندی دست بچه‌ها که خرابش می‌کنن» شما با این جملات، کودکی مسئول و مراقب نخواهید داشت، آنچه نصیبتان می‌شود فردی خسیس، ستیزه‌جو، بدون داشتن روحیه گذشت و بخشش است.

۲- کودکان را به بخشش و گذشت تشویق کنید؛ «می‌تونی عروسکت رو به دوستت بدی» «اگر همکلاسرات مداد رنگیشو یادش رفته بود، بهش کمک کن» «از لقمه غذات به پسرخالهات هم بده» همه اینها پایه‌های بنیادین فرهنگ مقاومت، یعنی بخشش و گذشت هستند.

تا کودکی مهربان، باگذشت و بخشنده نداشته باشید، نمی‌توانید انتظار جوانی را داشته باشید که می‌داند چگونه و چرا باید مقاومت کند. کودکی که قرار است با فرهنگ مقاومت و پایداری بزرگ شود باید توانایی گذشت از آنچه دوست‌شان دارد را داشته باشد.

۳- از اسطوره‌های مقاومت کمک بگیرید. این فرهنگ، این مرز و بوم و این ادبیات، سرشار از اسطوره‌هایی است که هم جذابند و هم اخلاقی! هم روحیه مقاومت در سراسر زندگی‌شان جریان داشته و هم آدم‌های مهربان و اخلاق‌گرایی بوده‌اند. به الگوها و شهدایی که در همین ۵۰ سال اخیر در کشور داشته‌ایم توجه کنید، همگی قابلیت این را دارند که تبدیل به داستان‌های شبانه برای کودک شما شوند. وجه مشترک همگی‌شان هم زیربار حرف زور نرفتن است.

۴- کوچه، خیابان و بزرگراه‌های ما مزین به نام شخصیت‌ها و اغلب شهدای دفاع مقدس هستند. آیا وقتی می‌گوییم «همت» فرزند ما تنها یک اتوبان را به‌خاطر می‌آورد یا می‌داند شهید همت که بود و چه کرد؟ این رفت‌وآمدهای شهری را خالی از آموزش نگذارید، هر زمان که از کوچه یا خیابانی با این نام‌ها گذر می‌کنید، یک وجه از شخصیت آن فرد را برای کودکان در قالب داستان بسیار کوتاه بگویید و هر بار که از آنجا گذر می‌کنید به خاطرش بیاورید.

۵- وجهه بسیجی‌ها یا افرادی که این روزها از همه‌چیزشان گذشته‌اند و در سوریه به مقاومت مشغولند، در ذهن کودک شما بسیار مهم است. از مدافعان حرم برای کودکان بگویید.

از آنها نباشید که با آمدن هر قافله شهید گمنام، آه و فریادشان بالا میرود که چقدر شهید! یا آنهایی که از صبح تا شب توی گوش

آدم‌ها می‌خوانند: «اینا پول می‌گیرن میرن می‌جنگن» اتفاقاً این رفتارهاست که به دوست نداشتن آدم‌ها و بدگمانی و بی‌اعتمادی می‌انجامد.

۶- قدرشناسی کنید و کودکان را در این قدرشناسی‌ها شریک کنید. شاید تعداد جانبازان بازمانده از دفاع مقدس کم باشد، اما بالاخره هستند آنهایی که بتوان به‌عنوان یک مرجع و الگوی زنده به کودک معرفی‌شان کرد.

قرار نیست آن جانباز برای کودک شما از سختی‌های جانبازی یا حتی آن قسمت کشت و کشتار جنگ بگوید؛ همین ارتباط نزدیک با روحیه مقاومت و آشنایی با افرادی که به‌خاطر آسایش ما خودشان را تا پای جان به خطر انداخته‌اند، اثرات خودش را دارد.

این روزها خانواده‌های شهدای مدافع حرم در اطرافمان هستند. با کودک و نوجوانان از این رشادتها بگویید، به دیدار خانواده‌ها بروید و بگذارید فرزندتان با این فضا آشنا بشود.

۷- به ایمان و ارتباط کودک با خدا حساس باشید. تاریخ نشان داده است، آدم‌هایی که باورهای قوی‌تری داشته‌اند آدم‌های مقاوم‌تری بوده‌اند. معنویت و ارتباط با خدا و آشنایی با دین اسلام که سرشار از فرهنگ مقاومت است، در این مسیر کار شما را بسیار آسان می‌کند. او را به مجالس مذهبی ببرید و با این کار او را واکسینه کنید.

۸- از نشانه‌های مقاومت فاصله نگیرید. بازدید از موزه دفاع مقدس، بازدید از مناطق جنگی، استفاده از وسایلی که نماد مقاومت هستند مثل سربند، چفیه، یاری‌دهنده‌اند. درست است که اینها ظاهر ماجراست اما از ظاهر همیشه پلی به باطن خواهد بود.

۹- دشمن‌شناسی را دست‌کم نگیرید و به آن به چشم یک سوژه بی‌فایده و لوث نگاه نکنید. فرزند شما باید بداند جهان امروزی، جهانی است که ممکن است هر لحظه آن‌که ادعای دوستی کرده و برایش پیام تبریک سال

نو فرستاده، بر سر بزنگاه، بزرگ‌ترین خیانت‌ها، عداوت‌ها و کشتارها را در جهان راه بیندازد. نگوید ما سیاسی نیستیم. آنچه در جهان امروزی جریان دارد، چیزی فراتر از سیاست است که باید با کودک و نوجوان در حد و اندازه خودش با زبانی مناسب سن و سالش به گفت‌وگو نشست.

۱۰- کودکی عاشورایی تربیت کنید. عاشورا یکی از صحنه‌های بسیار مستعد برای ترویج فرهنگ مقاومت است و پر است از داستان‌هایی که به درد هر سن و سالی می‌خورد. هر مفهومی که لازم‌تان باشد را دارد؛ از ایثار و گذشت تا دشمن‌شناسی و ظلم‌ستیزی و...

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

نویسنده: مریم کمالی نژاد

منبع : bonyana.com